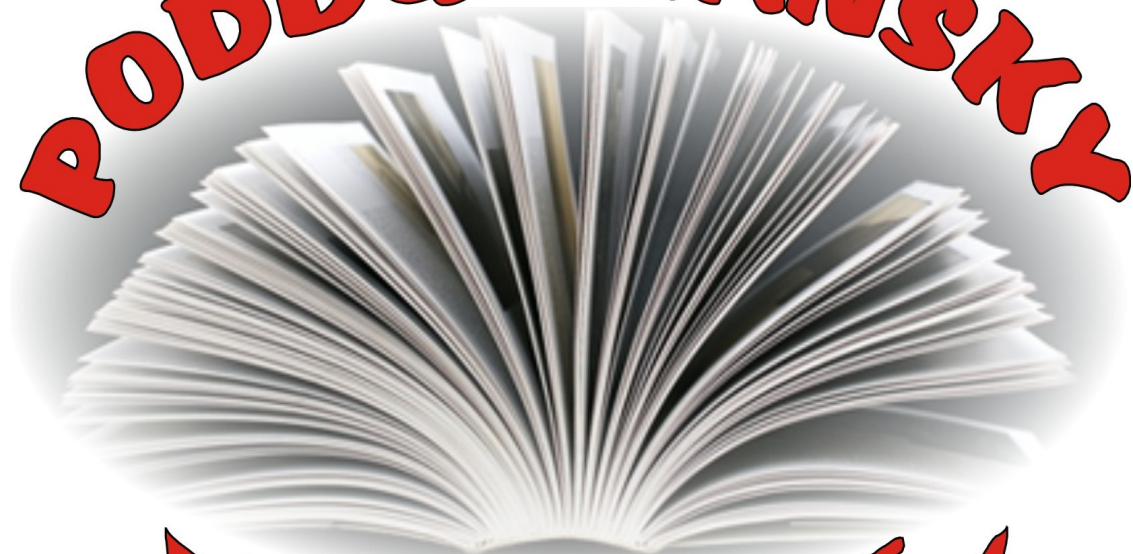

PODDUKLIANSKY

KNIHOVNÍK

Ročník 5 číslo 1

2014

Časopis Podduklianskej knižnice vo Svidníku

OBSAH

<i>Knižnica pre všetkých.....</i>	<i>1</i>
<i>Naše aktivity.....</i>	<i>1</i>
<i>Hra a zábava v knižnici.....</i>	<i>6</i>
<i>Oddelenie ako ho (ne)poznáte.....</i>	<i>7</i>
<i>Regionálne osobnosti – Eliáš Kaliňák.....</i>	<i>9</i>
<i>Police plné kníh.....</i>	<i>11</i>
<i>Jazykové omyly.....</i>	<i>13</i>
<i>Viete, že...?.....</i>	<i>14</i>
<i>Zaujímavosti zo sveta kníh alebo iné kuriozity.....</i>	<i>15</i>
<i>Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia.....</i>	<i>16</i>
<i>Netradičné knižnice.....</i>	<i>17</i>
<i>Čas na zábavu.....</i>	<i>18</i>

Knižnica pre všetkých

Naše aktivity

Filipíny 2013. V Podduklianskej knižnici vo Svidníku sa uskutočnilo **29. januára 2014**

stretnutie predsedu Asociácie Samaritánov Slovenskej Republiky Slavomíra Sakalíka a členov zdravotníckej zložky jednotky rýchleho nasadenia zo Starej Ľubovne Bc. Evy Rodákovej a Bc. Tomáša Dovjaka, so študentmi SZŠ milosrdného Samaritána vo Svidníku. Na tomto podujatí odzneli prednášky vo forme elektronických prezentácií, kde sme sa dozvedeli nielen o činnosti a poslaní tejto organizácie, ale hlavne o pôsobení prítomných dvoch členov Medic

Teamu v poľnej nemocnici v meste Bogo po ničivom tajfúne Haiyan na Filipínach, ktorý zasiahol územie Filipín 8. novembra 2013.

Tradičná slovenská samoliečebná metóda. 30. januára 2014 sme v Podduklianskej knižnici privítali autora knihy Samoliečebný pud (Samoliečba zápalových ochorení)

Štefana Zakuťanského, autora metódy samoliečby zápalových chorôb, objaviteľa existencie samoliečebného pudu a držiteľa patentu na masážnu pomôcku pre hĺbkovú masáž. ... *„Život je vzácny dar, ktorý si treba vážiť. Na kvalitu života má výrazný vplyv náš zdravotný stav, preto by malo byť v našom záujme, aby sme sa o svoje zdravie patrične starali a chránili si ho. Ono sa nám neskôr určite odmení, lebo náš život bude bez zdravotných problémov. Mali by sme si však uvedomiť,*

že prvotná zdravotná starostlivosť o naše telo závisí hlavne od nás a je v našich rukách“... niekoľko slov z príhovoru autora tejto knihy Štefana Zakuťanského.

Karnevalové Rozprávko, pod týmto názvom sa konalo v knižnici **4. februára 2014** v dopoludňajších hodinách podujatie venované našim najmenším návštevníkom, a to deťom z MŠ na Ul. 8. mája. Deti si nielen vypočuli úryvok z knihy českého spisovateľa Josefa Čapka Rozprávky o psíčkovi a mačičke, ktorú im prečítala teta knihovníčka, ale aj rozprávku O koze rohatej, ktorú si vypočuli z CD.

Nakoniec každé dieťa dostalo škrabošku a v rámci mini karnevalu si mohlo aj zatancovať.

Prezentácia knihy Edwarda O'Toola v knižnici. V Podduklianskej knižnici **7.2.2014** bola

uvedená do života kniha anglického spisovateľa, žijúceho vo Svidníku Edwarda O'Toola. Kniha pod názvom The Tao of Prepping (Cesta k sebestačnosti) je o tom, ako zvládať ekonomický kolaps, ktorý nás môže zasiahnuť v rozličných životných situáciách.

Edward O'Toole píše nielen knihy, ale svojimi článkami prispieva aj do medzinárodného časopisu Phenonena, ktorý je žánrovo podobný českému časopisu Enigma. Píše aj scenáre. Jeden scenár od neho zakúpila aj televízia Markíza a vydal tarotové karty založené na jeho vlastnej filozofii. Na svojom konte má 7 kníh.

Gustáv Murín, ktorý prijal naše pozvanie prišiel do knižnice na stretnutie so študentmi a učiteľmi Strednej odbornej školy technickej v dopoludňajších hodinách **19. februára 2014**. Tento spisovateľ, publicista, ale aj vedecký pracovník a biológ v jednej osobe sa so svojimi priaznivcami podelil nielen o svoje zážitky z ciest po svete, ale aj s rôznymi veselými príbehmi, ktoré sám zažil alebo sa o nich dozvedel prostredníctvom svojich známych. Jeho

elektronická prezentácia, ktorú nám predviedol nás oboznámila s významnými svetovými

osobnosťami, ktorí boli pôvodom Slováckmi, alebo ich predkovia sa narodili a žili nejaký čas na Slovensku. Takto sme sa dozvedeli napr. o hercovi Paulovi Newmanovi, kozmonautovi E. A.Cernanovi, ktorého starý otec sa narodil na Slovensku, či Angeline Jolie, ktorá z otcovej strany má čiastočne slovenské korene. Študentov zaujalo najviac autorove rozprávanie o slovenskej mafii, slovenskom podsvetí, ale načrel aj do takej témy ako sú partnerské vzťahy.

- 13.01.2014 Rozprávky o psíčkovi a mačičke** - Školský klub pri Základnej škole na Ul. 8. mája
- 14.01.2014 Exkurzia** - MŠ na Ul. 8. mája
- 23.01.2014 Trojruža** – 3. ročník Základnej školy na Ul. 8. mája
- 07.02.2014 Tvorivá dielňa** – výroba kvetov z papiera
- 27.02.2014 Keď pôjdeš horou** – Základná škola na Ul. Karpatskej
- 28.02.2014 O pyšnej nočnej košielke** – MŠ
- 10.03.2014 Čin-Čin** – beseda - ZŠ Ul. Karpatská
- 11.03.2014 Exkurzia deti DD do knižnice**
- 12.03.2014 Kde bolo tam bolo...** beseda pre deti MŠ
- 13.03.2014 Slovenské spisovateľky** – hovorená bibliografia nových kníh – Denné centrum pri MsÚ
- 13.03.2014 Belások** – rozprávkové dopoludnie MŠ Ul. 8. mája
- 14.03.2014 Boli raz jedny mačiatky** - MŠ Ul. 8. mája
- 17.03.2014 Slovenské rozprávky** – čítanie rozprávok ŠK ZŠ Ul. 8. mája
- 18.03.2014 Knižnica okno do sveta** – besiedka pre deti MŠ
- 18.03.2014 Kozliatka** - Čítanie rozprávok MŠ Ul. L. Štúra
- 20.03.2014 Slávnostný zápis do knižnice** - ZŠ Ul. Komenského
- 21.03.2014 Slávnostný zápis do knižnice** - ZŠ Ul. Karpatská 2x
- 25.03.2014 O pyšnej nočnej košielke** – besiedka pre MŠ
- 25.03.2014 Z klenotnice slovenskej literatúry - život a dielo spisovateľky E. Maróthy-Šoltésovej a T. Vansovej** – SZŠ milosrdného Samaritána 2. ročník
- 26.03.2014 Z klenotnice slovenskej literatúry – život a dielo R. Dilonga** - SZŠ milosrdného Samaritána 3. ročník
- 27.03.2014 Cesta ku knihe** – beseda ZŠ Kalnište
- 27.03.2014 Život a dielo Emila Kubeka** – prednáška PaedDr. Františka Dancáka
- 28.03.2014 Slávnostný zápis do knižnice** – CZŠ sv. Juraja

Slávnostný zápis do knižnice - ZŠ Ul. Komenského 20.03.2014

Slávnostný zápis do knižnice - ZŠ Ul. Karpatská 21.03.2014

Emil Kubek (1857 – 1940)

Život a dielo Emila Kubeka – prednáška PaedDr. Františka Dancáka 27.03.2014

Nadežda Mičáková

HRA A ZÁBAVA V KNIŽNICI

Možno nie všetci vedia, že v Poddulianskej knižnici vo Svidníku máme Xbox, ktorý sme získali v roku 2012 prostredníctvom grantu z Ministerstva kultúry SR. Zakúpením Xbox hracej konzoly, veľkoplošnej televízie ako aj DVD nosičov, sme pre našich mladých návštevníkov knižnice pripravili nový moderný zdroj zábavy a trávenia voľného času. Táto najnovšia technológia oživuje hru a zábavu výnimočnými novými spôsobmi a bez použitia ovládača. Deti nechávajú voľný

priebeh čaru nenúteného pohybu, je to okamžitá zábava, ktorá rozhybe, rozosmeje a donúti povzbudzovať úplne každého. Hranie bez ovládača znamená hranie celým telom, pretože táto technológia reaguje na pohyb.

Podmienkou hry je platný čitateľský preukaz, hrať môžete 30 minút. Väčšinou sa na Xbox zastavia žiaci keď idú zo školy. Minulý týždeň sa knihovníckam naskytl pekný pohľad na hru otecka so štvorročným synčekom, čo je u nás skôr výnimka. Išlo im to dobre, veď posúďte sami. Aj takto sa dá tráviť čas v knižnici.

Tatiana Ducárová

ODDELENIE AKO HO (NE)POZNÁTE

V tejto rubrike oddelenie bibliografie a regionálnej literatúry, postupne predstavuje rozličné typy regionálnych dokumentov s ich stručnou charakteristikou a využiteľnosťou pre každého, kto chce hlbšie poznať nádherný podduklianský región, jeho históriu a súčasnosť, jeho malebné zákutia, ktoré sa snúbia s pohostinnosťou a láskavosťou ľudí v tomto regióne. Veríme, že si ctený čitateľ nájde cestu do knižnice a načerpá a prehĺbi si svoje vedomosti o tomto regióne aj prostredníctvom uvedeného knižničného fondu.

ZBORNÍKY O REGIÓNE SVIDNÍK

Antológie

V regionálnom knižničnom fonde oddelenia bibliografie a regionálnej literatúry Podduklianskej knižnice vo Svidníku evidujeme aj antológie krátkej prózy ukrajinských autorov žijúcich na Slovensku, resp. z dobového hľadiska žijúcich vo vtedajšom Československu, ktoré boli vydané v slovenčine a ich prekladateľom bol slovenský básnik, umelecký prekladateľ a rozhlasový redaktor Juraj Andričík. V uvedených antológiách sú uverejnené poviedky aj regionálnych autorov okresu Svidník a poviedky, ktoré sa viažu k regiónu Svidník.

Vo Východoslovenskom vydavateľstve v Košiciach vyšla v r. 1979 publikácia pod názvom **Pod spoločným nebom** s podnázvom **Antológia drobnej ukrajinskej prózy autorov žijúcich v Československu**. Je to prvý zborník z tvorby ukrajinských spisovateľov žijúcich v Československu, ktorý bol preložený do slovenčiny. Na s. 5-26 sú uverejnené dve poviedky ukrajinského spisovateľa Fedora Lazorika *Z tokajického zápisníka* a *Miško Medvid'*, ktoré sa obsahovo viažu k tokajickej tragédii. Dňa 19. novembra 1944 zavraždili fašisti 32 nevinných mužov v Tokajíku (okr. Stropkov), z nich prežili dvaja ako svedkovia fašistickej zločiny. Uvedené poviedky sú venované aj tokajickým matkám a otcom, ktorým fašisti umučili deti. Tretia autorova poviedka má názov *Život v znamení festivalu*, je to úryvok z novely *Vik náš festivalnyj* (Vek náš festivalový). Obsahovo sa viaže k mestu Svidník, v ktorom sa od r. 1956 každoročne konajú folklórne slávnosti pod názvom Slávnosti kultúry Rusínov-Ukrajincov Slovenska vo Svidníku.

V roku 1990 vydalo vydavateľstvo Slovenský spisovateľ zborníček pod názvom **Korene : antológia krátkej prózy autorov ukrajinskej národnosti v ČSSR**. Zostavovateľom, prekladateľom zborníka a autorom doslovu a poznámok o autoroch je už spomínaný Juraj Andričík. V antológii sú o. i. uvedené dve poviedky ukrajinského spisovateľa a publicistu Jozefa Mulíka, rodáka z obce Gribov, okr. Stropkov, pod názvom *Lastovičky* a *Mama*. V závere antológie, na s. 242-252, sú uverejnené dve poviedky známej ukrajinskej spisovateľky Nadeždy Varcholovej, rodáčky z Chmeľovej, okr. Bardejov, ktorá dlhé roky

pracuje ako folklorista, výskumná pracovníčka a etnografka v Múzeu ukrajinskej kultúry vo Svidníku. Sú to poviedky *Jarné intermezzá* a *Prízrak Stariny*.

Ukrajinský spisovateľ Ivan Jackanin je zostavovateľom ďalšej antológie pod názvom **Sú také chvíle... : antológia ukrajinskej poézie na Slovensku**, prekladateľom poézie z ukrajinských originálov je opäť Juraj Andričík. Antológia vyšla vo vydavateľstve Cuper v Prešove v roku 2002. I. Jackanin v úvode zborníčka o. i. konštatuje, že „...ukrajinská poézia na Slovensku má v sebe hodnoty, ktoré môžu vzbudiť záujem u Slovákov a podnietiť ich k hlbšiemu vzájomnému poznaniu, lebo táto poézia už dávno prestúpila, takpovediac, miestny prah, ale zároveň nestratila to, čo ju robí príťažlivou – je to poézia s originálnym básnickým videním sveta...“ Regionálny charakter zborníka predstavujú o. i. básne regionálnych autorov - spisovateľov Jozefa Šelepca, ktorý sa narodil v Ladomirovej, pôsobí ako pedagóg, literárny kritik, bibliograf, historik a vedecký pracovník v Prešove, Štefana Hostiňáka, ktorý dlhé roky pracoval ako literárny vedec v Múzeu ukrajinskej kultúry vo Svidníku, Sergeja Makaru, pedagóga a literárneho kritika a historika, ktorého otec pochádzal z Krajnej Porúbky a Vasiľa Kočembu, redaktora, publicistu a kňaza, ktorý v rokoch 1988-1995 pôsobil ako gréckokatolícky kňaz o. i. aj v okrese Svidník, v obciach Hrabovčik, Mlynárovce a Stročín. Inšpirácie pre svoje básne čerpal často aj zo života ľudí v kraji pod Duklou.

Veríme, že uvedené zborníky budú inšpiráciou nielen pre recitátorov, milovníkov poézie a prózy, ale pre každého, kto chce bližšie poznať poéziu a prózu regionálnych spisovateľov, ktorých rozličným spôsobom spája kraj pod Duklou, ku ktorému sa hrdo hlásia a ktorý je a bol inšpiráciou pre ich literárnu tvorbu.

Emília Kudlová

pokračovanie v ďalšom čísle

Regionálne osobnosti

Každý kraj, mesto, či obec má osobnosti, ktoré sa v historickom vývoji spoločnosti, ale aj v súčasnosti zaslúžili o rozvoj určitej oblasti spoločenského života a svojím menom sa preslávili nielen doma, ale aj za hranicami svojej vlasti. Hovoríme im **REGIONÁLNE OSOBNOSTI**. Poznať takéto osobnosti svojho regiónu patrí ku všeobecnej vzdelanosti a hrdosti každého občana. Je treba chrániť ich kultúrne a duchovné dedičstvo pre terajšie i budúce generácie ako nevyčerpatelnú studnicu vedomostí, kultúry, zručnosti a vzdelanosti nášho ľudu v kraji pod Duklou. A práve toto je cieľom uvedenej rubriky, v ktorej predstavujeme osobnosti z regiónu Svidník z rozličných oblastí spoločenského života.

Eliáš Kaliňák

folklorista, etnograf, pedagóg

Meno zberateľa ústnej ľudovej slovesnosti Eliáša Kaliňáka (Illju Kalynjaka) je zabudnuté. Vie o ňom len veľmi úzky okruh špecialistov z oblasti folklóru a etnografie, hlavne tí, ktorým sa niekedy dostali do rúk jeho zozbierané a zapísané ľudové rozprávky, alebo kto sa chystal vydať ich tlačou. Ale aj tie vedomosti o Kaliňákovi sú obmedzené. Jeho zozbierané rozprávky pochádzajú z Marmoroška na Zakarpatsku, v ktorých je celý rad lemkovských nárečových prvkov.

Eliáš Kaliňák sa narodil v r. 1860 vo Svidníku v rodine roľníka. Základnú školu skončil v rodisku pod pedagogickým dohľadom Alexandra Pavloviča. Kde sa učil na strednej škole nie je známe. Pedagogickú školu vyštudoval pravdepodobne v Užhorode. Najprv pôsobil ako učiteľ v Marmoroši. Je to zaznamenané v dokumente **Munkácsi egyházmegyé gör szet. kat. népiskolai 1895-96**, s. 9, ktorý bol uverejnený v knihe **Schematismus cleri greci ritus catholicorum dioces c Munkascensis ad annum domini 1896, Ungvarinni 1896**, v ktorej je Eliáš Kaliňák uvedený ako učiteľ v obci Vyšna Neresnica.

Eliáša Kaliňáka v štúdiu na pedagogickej škole morálne podporoval Alexander Pavlovič, ktorý ho poznal od detských liet. A. Pavlovič počas svojho života pozoroval život a prácu svojho bývalého žiaka. Bol s ním v neustálom kontakte, dopisoval si sním, často krát bol sprostredkovateľom pri riešení problémov medzi Eliášom a jeho rodinou vo Svidníku. Predovšetkým bol E. Kaliňákovi poradcom v jeho literárno-kultúrnej činnosti. Listy, teda korešpondencia A. Pavloviča s E. Kaliňákom, sú čiastočne uverejnené v publikácii **Izbrannye proizvedenija** (r. 1955, s. 441-446), ktorú si môžu čitatelia požičať v Podduklianskej knižnici vo Svidníku. Pri príležitosti úmrtia E. Kaliňáka noviny **Ruskoje slovo** v r. 1929 uviedli, že na poste pedagóga pôsobil 36 rokov. Posledné roky života prežil Eliáš Kaliňák vo Svidníku, kde aj 11.3.1929 zomrel vo veku 69 rokov.

Kedy začal zbierať ľudové rozprávky a kedy začal literárne tvoriť, nepodarilo sa zistiť. Podľa informácie Ľubice Babotovej svoje básne uverejňoval v novinách **Nedilja**. V r. 1981 vydavateľstvo Karpaty v Užhorode vydalo knihu **Derevjane čudo : narodni kazky**

(Drevený zázrak : ľudové rozprávky), 203 s., v ktorej sú uverejnené zozbierané ľudové rozprávky z konca 19. a začiatku 20. stor. na Zakarpatsku. Medzi nimi našli svoje miesto aj rozprávky, ktoré zozbieral E. Kaliňák. Knihu Derevjane čudo do tlače pripravil známy ukrajinský literát a folklorista **Oleksij Dej**. V knihe je uverejnených aj 11 ľudových rozprávok, ktoré zozbieral a zapísal Eliáš Kaliňák. Sú to rozprávky, ako napr. **Dva zolotovosi chlopci-prynci** (Dvaja zlatovlasí chlapci-princovia), **Smert' jak kuma** (Smrtka kmotrou), **Meľnikova divka i rozbijnyky** (Mlynárova dcéra a zbojníci), **Lyš hrajte, čyžmy moji, je u mene doma troji** (Len hrajte, čižmy moje, doma ich mám troje), **Ščo ljudy robljat', to i ty roby** (Čo robia ľudia, rob aj ty), **Jak dureň navčyvsja kryla robyty i jak nymy poletiv** (Ako sa hlupák naučil krídla robiť a ako na nich lietal), **Jak kum kuma počestuvav** (Ako kmotor kmotra pohostil) a ďalšie. Niektoré rozprávky zozbieral a zapísal tak, ako si ich pamätal zo svojho detstva, ktoré prežil vo Svidníku. Na uvedenú knihu spracoval recenziu Michal Hirjak v časopise Duklja, č. 5 (1982), s. 64-65 pod názvom **Novyj zbirnyk kazok Zakarpattja** (Nová zbierka zakarpatských rozprávok).

Zberateľská národopisná činnosť pedagóga E. Kaliňáka, rodáka spod Makovice, čo do rozsahu nie je veľká, no hodnota zozbieraného materiálu netkvie v jeho množstve, ale v tom, že E. Kaliňák svojou zberateľskou činnosťou predstavuje v rozvoji kultúry zakarpatských Ukrajincov tie osobnosti, ktoré svojou prácou vnášali a vniesli novú kvalitu do rozvoja kultúrneho života svojho ľudu.

Emília Kudlová

Použitá literatúra

Kudlová, Emília. 1998. Eliáš Kalynjak (Illja Kalyňak) (1860-1929) / -PK-. In *Kultúrnik*, 1998, roč. IV, č. 8 (1198), s. 5.

Pavlovič, Alexander. 1955. Pis'ma k Il'je Ivanovyču Kalynjaku. In *Izbrannyye proizvedenija /Aleksandr Pavlovič, zost. I. S. Šlepeckij. Prjašev : Izdatel'stvo kul'turnogo obščestva ukrainskich trudjaščichsja, 1955. S. 441-443.*

Šelepec, Jozef. 1989. Zabutyj zbyrač narodnoji slovesnosti / Josyf Šelepec. In *Nove žyttja*, 1989, roč. 39, č. 11, s. 5.

Police plné kníh

Nájdete v našej knižnici

**GALLO, Igor : Hľadáaj meno pod písmeno.
Martin : Matica slovenská 2013. 51 s.**

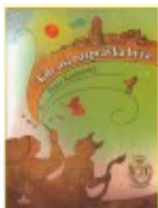
Abeceda, večná téma predškolákov a prváčikov, je opäť trochu prístupnejšia detským očkám, uškám a hlavičkám. Skúsený spisovateľ ich naučí poznávať písmenká pomocou nádherne zostaveného súboru osemveršových básničiek na motívy zvieratiek. Každému písmenku sa ušlo nejaké: andulka, daniel, emu, fretka, medveď, veverička... Básničky plné vtipu a nenásilného poučenia dopĺňajú detsky prístupné farebné kresby Daniely Ondreičkovej, ktoré ďalej rozvíjajú tému jednotlivých písmeničiek. Kniha, ktorá vášho predškoláka alebo prváčika určite nebude nudiť a pomôže mu úspešne zvládnuť štart v školskej lavici.

**COCULA, Michal : Miery a jednotky od minulosti po súčasnosť.
Svidník : Tlačiareň svidnícka 2013. 79 s.**

Miery i jednotky a ich veličiny, sprevádzali činnosť ľudí mnohými stáročiami. Táto práca zahŕňa viac i menej známe miery a jednotky národov Európy do uceleného zoznamu a je obohatená o porovnateľné pomenovania a hodnoty z prostredia národa Rusínov od dávna žijúceho v Karpatoch a tiež z miesta presídlenia ich menších skupín ku iným národom. Ich dochovalé pomenovania boli porovnávané so známymi údajmi. Nové a doteraz neznáme miery karpatského regiónu boli objasňované u starých usadlíkov alebo aj overované priamym meraním pre doplnenie ich číselnej metrickej hodnoty. Autor knihy pochádza z obce Dubová na severovýchode Slovenska.

KARPINSKÝ, Peter : Kde asi rozprávka býva.

Bratislava : Perfekt 2013. 79 s.

Kde bolo, tam bolo, za horami za dolami... vlastne nie, len tu neďaleko pod Tatrami sa k nebu vypína nádherný Ľubovniansky hrad. V tom hrade síce nežijú kráľ, kráľovná a princezná, ale býva tam rozprávka. A nielen jedna. V hradných múroch sa skrýva množstvo rozprávok, len treba vedieť pozorne načúvať. Hrubé múry totiž vedia hovoriť, ba dokonca aj spievať. Neveríte? Tak si teda prečítajte túto knihu. Ak radi spievate alebo hráte na nejaký hudobný nástroj, v knihe nájdete aj množstvo pekných rozprávkových pesničiek spolu s nádherne naspievaným CD. Veríme, že sa vám táto zaujímavá kniha bude páčiť a raz si aj sami prídete vypočuť, čo rozprávajú kamenné múry starého hradu.

DEVERAUXOVÁ, Jude : Neznámy vo svite mesiaca.

Bratislava : Ikar, 2014. - 247 s.

Kim si vybudovala úspešnú kariéru šperkárky, ale jej vlastné

šťastie sa zdá byť rovnako vzdialené ako leto, keď sa ako malé dievčatko hrala s Travisom Merrittom. Ten prišiel so svojou mamou do Edileanu. Na sklonku prázdnin sľúbil Kim, že sa jedného dňa vráti... a zmizol bez pozdravu na rozlúčku. Ošúchaná fotografia je Kiminou jedinou pamiatkou na šťastné chvíle, ktoré spolu pred rokmi prežili. Ale Travis, z ktorého vyrástol bohatý právnik z Manhattanu, sa nečakane vráti a jej život sa znovu obráti naruby. Spozná v ňom Kim chlapca, s ktorým kedysi prežila najšťastnejšie chvíle detstva?

Voľné pokračovanie románu Ranný svit mesiaca.

Nadežda Mičáková

Jazykové omýly

V tejto rubrike sa venujeme otázkam jazykovej správnosti, cudzím slovám a frekventovaným nespisovným slovám, ktoré uvádzame spisovným náprotivkom, vychádzajúc z diela Krátky slovník slovenského jazyka, Bratislava 2003 a Príručka slovenského pravopisu pre školy a prax, Bratislava, 2005.

→ **Alergológ – alergiológ**

Liečite sa na nejakú alergiu? Možno chodíte k alergológovi, ale toto pomenovanie nie je správne. Odborníka v alergiológii správne pomenujeme **alergiológ, alergiologička**.

→ **Prádlo - bielizeň**

Množstvo obchodov, modeliek či odborníkov na módu používa slovo prádlo.

Asi len nevedia, že slovenčina má na to svoj tvar **bielizeň**.

→ **Odviedli kus dobrej práce – urobili kus dobrej práce**

Často počujeme nesprávne zaužívanú formu pri pochvale za prácu - odviedli kus dobrej práce. Avšak, ak chceme niekoho pochváliť za jeho prácu, spisovne povieme, že **urobili kus dobrej práce**.

→ **Guličkové – gul'kové, gul'ôčkové**

Deti v škole píšu **gul'ôčkovým perom**, nie guličkovým perom (z češ.).

→ **Buď na mňa milý – buď ku mne milý**

Správne hovoríme - Nehnevaj sa na mňa, a **buď ku mne milý**.

→ **Medzery sa pred interpunkčnými znamienkami nepíšu**

Pred týmito znamienkami sa nikdy nedáva medzera, či už ide o otáznik, čiarku, výkričník alebo bodku.

L'udmila Očipková

Viete, že... Viete, že...

- ◆ **deuterokanonický /gréc.+lat./ d-é knihy** knihy prijaté, vyhlásené za kanonické až neskôr, po protokanonických
- ◆ **deuteronomium /gréc./** piata kniha Mojžišova
- ◆ **digest /angl./** skrátene vydanie umeleckého diela v USA; zhustený výber najzaujímavejších článkov, prevažne prevzatých z iných periodík; výstrižkový časopis
- ◆ **dimeter /gréc./** dvojtaktový verš
- ◆ **disneyovka /podľa vlast.m./** dielo spracované podľa Disneyho alebo ním samým
- ◆ **dityramb /gréc./** lyrickoepická oslavná báseň radostného opojenia životom
- ◆ **diverbium /lat./** hovorený verš
- ◆ **dokument /lat./** písomný doklad; prameň informácií zaznamenaný pomocou symbolov
- ◆ **dokumentácia /lat./** zbieranie, triedenie, sledovanie literatúry za určitým účelom
- ◆ **donkichiáda /podľa vlast. m./** literárne dielo s fantasticky dobrodružným námetom
- ◆ **donum /lat./** dielo venované dakomu od autora; dar
- ◆ **doxografia /gréc./** druh antickej filozofickej literatúry zaoberajúci sa názormi filozofov

Prameň: ŠALING, Samo – IVANOVÁ-ŠALINGOVÁ, Mária – MANÍKOVÁ, Zuzana. 1997. *Veľký slovník cudzích slov*. Veľký Šariš : SAMO – AAMM, 1997. 1310 s. ISBN 80-967524-0-5.

Zaujímavosti zo sveta kníh

alebo iné kuriozity

- ★ Anglické slovo pre knihu pochádza z dánskeho slova, ktoré v preklade znamená brezy, pretože prví ľudia v Dánsku písali na brezovú kôru.
- ★ Ak ste čítali knihu **Victora Huga Bedári** v originálnom znení (pod názvom *Les Misérables*), nemohli ste v nej prehlianuť jednu z najdlhších viet na svete. Obsahuje presne 823 slov.
- ★ **Ernest Vincent** napísal v roku 1939 román s názvom *Gadsby*. Obsahuje 50 000 slov. Zaujímavosťou tejto knihy je absencia písmena „E“. Autor si poradil bez n_ho.
- ★ **Dobrodružstvá Toma Sawyera** je prvou vydanou knihou, pri ktorej bol použitý písací stroj. Bolo to v roku 1875, strojom značky Remington.
- ★ **Sherlock Holmes** je legendárna kniha. Napísal ju Arthur Conan Doyle, ktorý bol v tom čase očným lekárom. Nanešťastie (alebo našťastie?) jeho lekárska prax mu však príliš nevynášala. Stal sa spisovateľom, aby finančne pokryl svoje každodenné potreby.
- ★ **Vojna a mier** bola fenomenálna Tolstojova kniha, ktorá bola napísaná ešte pred vynájdением písacieho stroja a samozrejme aj počítača. Nanešťastie pre Tolstojovu manželku. Tá ho sedemkrát ručne prepisovala.
- ★ Jedna z najkontroverznejších kníh všetkých čias je **Lolita** od **Vladimira Nabokova**. Táto kniha bola predmetom kontroverzie už od svojho zverejnenia v roku 1955 vďaka svojej kontroverznej postave. Jej vydanie bolo zakázané v krajinách ako Francúzsko, Veľká Británia, Južná Afrika, Argentína alebo Nový Zéland. Zdá sa však, že v Amerike kniha si užila veľký úspech a predalo sa 100,000 kópií v prvých troch týždňoch. Román tvorí prieskum vo vnútri mysle pedofila, ktorý sa volá *Humbert Humbert*, a ktorý rozpráva o svojom živote a o posadnutosti.
- ★ Prvá audiokniha vznikla spolu s prvým prístrojom na reprodukciu zvuku. **Thomas Alva Edison**, totiž ako prvú zvukovú nahrávku v histórii nahovoril detskú riekanku *Mary Had A Little Lamb*. Legendárna nahrávka bola prenesená do digitálnej formy a dnes si ju celý svet môže vypočuť na internete.

Zdroj: <http://www.citajviac.sk/aktuality/itemid/169907/>

<http://server.sk/zaujímavosti/interesante/co-mozno-neviete-o-knihach/>

Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia

V tejto rubrike na pokračovanie uverejňujeme tzv. výrazy (frazologizmy), ktoré prekonal tisícročia a používame ich dodnes aj v hovorovej reči.

EROS (lat. Amor alebo Cupido) Boh lásky a sama láska

Podľa starších mýtov zosobnenie všetko oživujúcej sily, ktorá sa zrodila z prvopočiatočného Chaosu, podľa neskorších – syn boha vojny Área a bohyně lásky a krásy Afrodity. Ak sú na pôvod a povahu Erota v mytológii rôzne názory, nemusíme sa čudovať: čo vlastne vieme o pôvode lásky? Myslíme, že je taká stará ako sám svet? Tvrdíme, že bez lásky by nebol na svete život? Že láske nemožno odolať, že prináša radosť i žiaľ? Je teda presne taká ako Afroditin syn Eros, ktorý vládne nad všetkým a všade: vznáša sa na zlatých krídlach ozbrojený lukom a šípmi, vyberá si obeť a koho zasiahne strelou, ten podľahne láske, nech mu už prinesie radosť či starosť, alebo oboje. Skúsenosti s láskou tiež vysvetľujú prečo po nej ľudia túžia a prečo ju ospevujú i preklínajú. Najvyšší boh dobre vedel, čo všetko prinesie Eros na svet, i to, že jeho strelám sám neodolá; rozhodol sa ho zahubiť. Afroditu ho však zachránila, a keď vyrástol, vrátil sa k nej na vysoký Olymp.

EVA

Eva prvá žena, ktorú stvoril Boh tak, že Adama uspal a vyňal mu rebro, z ktorého stvoril ženu. Meno Eva jej dal Adam. V záhrade v Edene sa had vysmieval Evinej viere, že keď zje ovocie z istého zakázaného stromu, zomrie. Presvedčil ju, že sa naopak stane rovnou Bohu a rozozná dobro a zlo. Pretože ovocie stromu vyzeralo aj chutne, Eva si jablko odtrhla, zjedla a dala i Adamovi, ktorý ho tiež zjedol. Oči sa im otvorili, ale stratili nevinnosť a potom aj svoje miesto v ráji. Keď Boh podrobil Evu výsluchu, zvaľovala vinu na hada. Boh však odsúdil celé jej pohlavie k rodeniu detí v bolestiach a k poslušnosti mužom a vyhnal ju i Adama zo svojej záhrady.

V súvislosti s týmto heslom poznáme napr. aj výraz *Evine dcéry – ženy; Evine deti – ľudia; byť v Evinom rúchu – o nahej žene.*

Obrázky získané na stránkach:

<https://www.google.sk/search?q=amor+obrazky&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=zZUNU4TUKeOw4QT8yoCwDg&ved=0CDoQsAQ&biw=1920&bih=936>

<https://www.google.sk/search?q=eva+z+mytologie+obrazky&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=WcwOU7TgFOGk0QWrgIHABw&ved=0CCoQsAQ&biw=1920&bih=936>

Prameň: Mičáková, Nadežda. 1997. *Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia I. : výberová bibliografia.* Svidník : Podduklianska knižnica, 1997. 39 s. ISBN 80-85147-25-4.

Netradičné knižnice

My Tree House je prvá knižnica na svete, ktorá je postavená na princípoch ochrany životného prostredia, bola navrhnutá tak, aby lákala deti k čítaniu, skúmaniu, objavovaniu a ponúkala učiť sa o životnom prostredí interaktívnym a zábavným spôsobom.
Zelená knižnica má asi 45.000 kníh.

Detské oddelenie v Singapore, Ústredná verejná knižnica

Čas na zábavu

Hádanky:

Som taká maličká kúzelná palička. Na papieri kúzla stvárom. Presvedčte sa, že netáram, keď ma drží ručička (akzurec)

Ja som už raz taká. Pred tebou nebočím. Čím lepšie ma kopneš, tým lepšie vyskočím (atpol)

Na hore vyrástla, na trh sa vláčila, aby raz v rajničke veselo tančila (akšerav)

Do obrazca dopĺňajte čísla od 1 do 9. V každom riadku, stĺpci alebo vo vnútornom štvorci 3x3 (zvýraznenom hrubými čiarami) musia byť všetky čísla od 1 do 9. Žiadne číslo sa v riadku, stĺpci ani vo štvorci 3x3 nesmie opakovať.

SUDOKU

		6	8	9		5		2		1	2								
5	2	9		1			4												
					4	1		9											
	9	8	1	7															6
1	4		3		2	9												5	4
		5	4		9		3	1											8
	8			4	1													8	
7	3		9	2		6	1	5									6		
		1			7		8												3

Podduklianský knihovník vydáva Podduklianska knižnica vo Svidníku, 8. mája 697/55, 089 01 Svidník, <http://www.podduklianskakniznica.sk/>, e-mail: metodika.sk@gmail.com, tel.: 054 7882191. Zodp. red.: Mgr. Kamil Beňko. Zostavila: Bc. Ľudmila Očipková, Nadežda Mičáková